

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVŐ PÁRT KOZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár:

Helyben hához hordva vagy vidékre postán küldve:

Egész évre . . . . . 10 frt — kr
Félévre . . . . . 5 frt —
Negyedévre . . . . . 2 frt 50
Egy óra . . . . . 1 frt —

Hirdetési díj:

Öt-hasáboptetisors egyezsereibeigatásáért 5 kr
Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr
Nyiltér 4 hasáboptetisors 20 kr.

XI. évfolyam. 1884.

Debreczen. Csütörtök, június 5.

109. szám.

Erős kormány, nem pedig erős ellenzék.

(T.) Hogy Tisza Kálmán ellen mily nehéz korteskedni, s hogy mily abszurdumokba viszi a „par force“ ellenzék, azt a következő két példa hatalmasan illusztrálja, és pedig:

„Mi nem akarjuk megbuktatni Tiszát, — mondják a vidéken az ellenzéknek férfiai, kik nem azért ellenzéknek, mert kormányra akarnak jutni, hanem csak azért, hogy ellenzékessé legyenek. „Mi nem akarnók megbuktatni Tiszát“ — ugy mond — „mert tudjuk, hogy a mai körülmények és emberek közt, nem lehetne kapni külön államférfiut; sőt ha attól függne megmaradása, hogy reá szavazzak-e, vagy nem, okvetlen reá adnám szavazatomat. De mert ugy is tudom, hogy nem bukik meg, s mert azt is tudom, hogy Bécseszel szemben egy erős ellenzék van szükségünk, hát az ellenzék mellett szavazok.“

Ime az egyik ellenzéki kortes fogás és önámítás arra nézve, hogy olyan kormányt fél mint Tisza Kálmán nincs ugyan, hanem politikai bölcsesség még is azt sugalja, hogy az ellenzékkel kell szavazni. És ezt erős, tősgyökeres szelbaliak beszélik, kikből a közigazgatás hasztalan tüze ugyan már kifogyott, hanem azért ellenzék akarnak maradni és hazafias titulust keresnek hozzá.

A másik kortesfogásról, vagy is Tiszának minden áron való megbuktatásáról, mely a haderék és szelbal szövetségének alapját képezi, egy másik cikünkben szólunk s most ezzel az egyikkel akarunk foglalkozni:

Hát először is, a mint mondtuk, az titnik ki az egészéből, hogy Tisza ellen, ki előtt az európai összes diplomacia kalapot kezd emelni, s kinek egyéni nagysága honfitársai előtt is minél inkább kimagaslik, s így nem lehet előtte egészen szemet hunyni, — nagyon nehéz

korteskedni. De mert az ellenzéki viselkedés egy némely emberben le nem csilapítható, hát azzal akarják lelkiismeretüket elaltatni, hogy: „Erős ellenzék van szükség.“ — Denique, a hazafiság mégis csak ellenzékességet követel. Így van az a hazafiság szótárából ki-súttve.

Hogy pedig ez mily tevéds és mennyire ellenzék a józan felfogással, a történelem példáival és a parlamenti észszerűséggel, ezennel bátrak vagyunk elmondani, sőt egy pár példával még azt is kimutjuk, hogy a történelem a nagy és igazságos fejedelmekkel szemben álló ellenzék, mint a milyen I. László, Könyves Kálmán vagy Mátyás király volt, mint hazafiatlant itéli el, mert az önérdék vezérelte őket és nem más; és mert egy jó és igazságos fejedelmnek, avagy legyen az egy kormány feje, — az ő kormányzásának utját megnehezíteni, s az elé nehézségeket gördíteni nem szabad. Miután pedig a mi ellenzékünknek Bécsre minél kevesebb gondja van, sőt a Tisza megbuktatására Bécseszel mindenkor szivesen szövetkeznek, s minden áron azt akarja, hogy a kormányzást a lehető legjobban megnehezítse, hát hogy egy Tisza Kálmánnal szemben egy ilyen törekvésű erős ellenzékre lenne szükségünk, az vagy önámítás, vagy a mások ámtására van kitalálva. Sőt merjük állítani, hogy ilyen ellenzék, Garákra és Ujlakyakra (mert hogy azok, azt is kimutatjuk) éppenséggel nincs szüksége a hazának, hanem igenis van szüksége egy erős kormányra, mely az e féle újabb kiadás Garák és Ujlakyak nyakára hág, s azon Bécseszel szemben, honnan a Windisgrätzek és Metternichék be-be idéztetnek, nemzetére támaszkodva, a sarat képes legyen megállni. Egy ilyen kormányra, egy erős kormányra van szükségünk igenis, amde egy ilyen ellenzék szükségességét csak a gondolkodni nem tudók lehetnek képesek emlegetni.

— Református püspök-választás. A néhai Török Pál halála által megürült dunamelléki püspökségre a kerülethez tartozó egyházak szavazatait tegnapelőtt délután bontotta fel, a kerületi gyűlés által e célra kiküldött bizottság. A bizottság Lónyai Menyhért gr. elnöke alatt délután 3 órakor ült össze s fél 5 órára végezte be munkáját. Beérkezett összesen 244 szavazat. Eből kettő, a csákvári és kajdáci egyházi alaki hibák miatt nem fogadtattott el; 4 egyház nem küldte be szavazatát. Az egyházak között a szavazatok következőleg osztottak meg: Alsó-Baranya Szász Károlyra 18, Filó Lajosra 11; Felső-Baranya Szász Károlyra 43, Filó Lajosra 19; Kecskeméti egyházmegye Szász Károlyra 10, Filóra 7; Soli Szászra 15, Filóra 10; Pesti egyházmegye Szászra 20, Filóra 5; Somogyi Szászra 7, Filóra 23; Tolnai Szászra 14, Filóra 8; Vértessaljai egyházmegye Szászra 8, Filóra 24 szavazat. Szász Károly kapott összesen 135, Filó Lajos 107 szavazatot. E szerint Szász Károly a dunamelléki ref. egyházkerület püspökévé, Filó Lajos ellenében 28 szö-többséggel megválasztott. A választás az eredményének kihirdetése után Ráday Geleon gr. indítványozta, hogy a szavazás eredményét a bizottság mielőbb jelentse be az egyházkerület elnökségének, hogy annak alkalma legyen azt mihamarabb az egyházkerületi gyűlésnek bejelenteni. Ez indítványt elfogadták.

József főherceg szemléje a tanzászlóalj fölött.

Honvédségünknek a napja tegnap volt. Mert a mennyiben szeretett főhercegünk hétfőn és kedden városunknak hortobágyi pusztáját szerencsésítette magas látogatásával, azon napok a honvédséget kevésbé érdekelhették. — Tegnap azonban a korán felkelők látva a helyben összpontosított honvéd tanzászlóaljat reggeli 5 órakor a hatvan és csapó-utczákon keresztül vonulni, könnyen észrevehették, hogy ez a szemle napja!

Kövessük lépteiket! Déleözegen haladnak keresztül a városban s a nagy-templomnál élükre áll a 39. ezred zenekara, mely a csapó utczában beérve csakhamar rázendíti a lab alá valót, a mi ismét csak újabb lelkesedést kelt honvédekben. Ki is értek fél óra szerencsésen minden baj nélkül az apafa erdő melletti nagy legelőre. Itt kellett bemutatniok képzettségüket és ügyességüket. A nagy legelőnek egyik szép nagy laposán állítottatt fel a 3 századból álló tan-

zászlóalj fejlődött vonalban arcczal a városnak s a zenét jobb szárnyára véve várta ő Fensége megérkezését. Időközben a helyszínére érkeztek Ghyocz és Henneberg altábornagyok, Andrássy és gr. Csáky ezredesek mindnyájan segédisztáikkal együtt.

Ő Fensége és kísérete a város fogatain pontban reggeli fél 7 órakor indult el a Bika szállodától s fél óra alatt a csapat felállítási helyére ért. Itt kíséretével együtt lóra ült és így fogadta a tanzászlóalj jeles parancsnokának Jeszenszky őrnagynak a jelentését, melynek megtörténte után a tisztelő helyzetben álló tanzászlóalj előtt végig lovagolva, a részletes szemlére vonatkozó rendelkezéseit kiadta. E szerint mindenik századnak először egy szakasza szakaszként, azután pedig a század maga századgyakorlatban lett megsemmisítve. — Ugy a szakaszokban, mint a századoknál minden egyes mozdulat teljes precízióval lett keresztülvite, a zart mozdulatok dícséretet keltő szabotossággal és mellet komoly esetekre előző észszerűséggel, mint szintén a legszebb figyelmet tanúsító higgadt nyugodtsággal esendben hajtottak végre, ugy annyira, hogy ő Fensége teljes meglepedése minden kebelben a remény erős tárgyát képezhetette.

A mintegy két órán át tartott ezen részletes szemle után a zászlóalj egy harcserű feladat megoldásához fogott. E célból Volant százados századával a halapi erdő közelében levő rózsás tanyahoz rendeltetvén azon parancsot kapta hogy az apafai erdő irányában nyomuljon előre s a sámsoni utat elérni iparkodjék, míg a másik fél — Pircsy főhadnagy — szintén egy századdal a sámsoni utról lett a rózsás tanya irányában kirendelve. Így fejlődött ki azután a két század között egy találkozási harc, mely végül is a harmadik s a szükség pillanatáig rendelkezésre maradt századnak Volant százados századának erőbitésére történt kirendelése folytán, a félnek visszanyomulását vonta maga után. Ezen harmadik századot Pósa százados által láttuk ügyesen vezetni.

A felfejlődés, előnyomulás, hátravonulás szóval az egész harcznak keresztül vitele igen szép látványt nyújtott s ő Fenséget teljesen meggyőzte arról, hogy a Debreczenben összpontosított tanzászlóalj feladatának tökéletesen megfelelően, valóban harcra képesítette ki embereit!

Ezzel a tulajdonképeni szemle véget ért. ő Fensége maga elé vezettette a beosztott tiszteteket s teljes meglegedését kifejezvé, megdicsérte és megköszönte fáradozásait.

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

A JEGYESEK.

Elbeszélés.

Irtá: **Véteszi Arnold.**

(Folytatás.)

Nyugodt hangja egy percze mintha lecsillapítaná az öreg asszony aggodalmát is, esöndesen folytatja kötetését s félig esodáló, félig bánatos tekintettel nézi unokáját.

— Meglehet, hogy visszajön, — folytatja aztán rövid szünet mulva s a gond újra föltámad lelkében; — meglehet. Nem mondom, hogy egészen megfeledezett ró-lunk; néha-néha irogat is, de ritkán . . . nagyon ritkán. A ki szeret, Irén, az nem vár hónapokig.

— De nagymama, hiszen messze van. Míg a levél megérkezik onnan s a válasz visszamegy, nagy időbe telik. Aztán Elek soha sem szeretett levelet írni; azt mondja, azon a hideg papirosan neki minden szó olyan fagyosnak és olyan eltorzultnak látszik, mint azokon a domboru és vajt tükrökön, melyek soha sem mutatják az ember igazi arcát, hanem mindig csak torzképeket. Emlékszik még nagymama azokra a tükrökre? Elek hozta egyszer magával. Olyan csunyak voltunk benne mindnyájan s olyan sokat nevetünk rajta.

Az öreg asszony aggodalma nem oszlik — És ha visszajön is, — mormogja, fejtét rázatgatva, kitudja, mikor? Sok év elmulhatik addig s a leányok nem viritnak újra mint a szegfű. A legszebb arc is megöregszik s akkor nem kellene azok a fur-

csa tükrök sem, Irén, amugy is elfutnak a vén leánytól a férfiak.

Irén arca elkomolyodik s mosolyába, mely felelet akar lenni, nagyanyja szavaira, szomorúság vegyül. Önkénytelen a tükrök felé száll pillantása, ámbár jól tudja, hogy az az ódon homályos tükrök már nem mutat, csak igen gyarlón s különben is oly magasan van felfüggesztve, hogy lábujjhegyre ágoskodva is csak alig láthatná meg magát abban valaki.

Az öreg asszony követi a fiatal leány szemekének pillantását.

— A tükrök mellett Irén, jó lesz a nap-tárt is megkérdezni, — szól s az ő arczán is szomorú mosoly lebben át. — Négy éve már, hogy Elek oda van. Mikor elment, akkor csak tizenhat éves voltál, most husz éves vagy. Az idő mulik, édes gyermekem s én szeretném, ha még életemben biztosítva látnálak.

A leány hallgat s megint mélyen lehajtja fejtét himzésére.

— Cibak doktor igen derék ember, folytatja az öreg asszony, és szép jövedelme van; mindenki tiszteli, becsüli, ott a szép nagy emeletes háza a piac-utczán és egy-másután veszi a sok szőlőt, földet.

— Tudom, nagymama, — felel a leány, a nélkül, hogy felemelné fejtét, — derék ember, gazdag ember; de ha én mást szeretek.

— Talán csak képzéled Irén? — szól a nagyanyja fejesóválvá. — Csak képzéled. Mindketten gyermekek voltatok, te is, Elek is, boldogult anyádnak nem kellett volna engedni, hogy eligérkezettek; csak gyermek-játék volt az s ugy látszik Elek nem is tekintti egyébként. Szóla róla csak egyszer is levelében? Nem ugy ír-e neked, mint a hogy

bármelyik unokatestvér unokatestvérenek írni szokott?

— Eleknek nem természete az érzégsé — mentegetőzött a fiatal leány; — nem szereti a sok szót de én tudom, hogy hü maradt hozzám, mint a hogy én hü maradok hozzá.

— Adja Isten, hogy ugy legyen, — so-hajtott föl a nagyanya. — De ha szeret, miért hagyott itt té ed? Miért hajhássza a szerencsét idegen országban?

— Itt nem nyilt kilátása, nagymama, — felelt Irén lángoló arcczal.

Az a gondolat, hogy Elek talán épen ő érte tette, talán épen azért barangol, küzd, fáradsz meze földön, hogy jegyese számára szerezen vagyont, — az a gondolat kigyulasztotta a leány arczát s ragyogó fényt lövelt szemébe.

De az öreg asszony arca csak annál jobban elkomolyodott.

Nem nyilt kilátása? — mormogá, lassabban mozgatva kötötűt. — Miért boldogulnak mások? Miért ne boldogulhatott volna ő is itt? Cibak doktor is ugy kezdte mint szegény ember, de most is ugy kezdtek; de Eleknek lassu volt az az ut, nem birt túrni, várni, mint mások, egyszerre akart volna meggazdagodni. Vigyázz, Irén, veszedelmes hajlam az; olyan mint a szélvész, oda viheti az embert, ahová az maga sem akarta.

— Ej, nagymama, ha ugy ismerné Eleket, mint én, nem mondaná azt, — védte a leány tüzesen a távollevőt.

Nem süttötte már le fejtét, hanem fölemelte s bátran tekintett nagyanyja szemébe. Ő ismeri Eleket, ő tudja, miért ment el, ő tudja, hogy vissza fog jönni.

— Meglehet, meglehet, — szól az öreg asszony.

A fiatal leány tüzes szeméből át szállnak a szikrák az öreg asszony szivébe is s föllobbantják a remény pilogó tüzét a hamvak alatt. A mint látja az öreg asszony a fiatal leány rendületlen bizalmát, bizalom kezd támadni saját lelkében is. Gyorsabban forgatja megint kezében a kötötűket s újra megjelenik arczán az a nyújas mosoly.

— Meglehet, — ismétli harmadszor is; — hiszen haláltlan, gonosz teremtménynek kellene lennie, ha téged megcsalna. Téged, a ki ugy bizol benne, ugy szereted! Gazembernek kellene lennie. Es én sem bihetem, hogy azt képes lenne megtenni. . . . És az is igaz, hogy Törökországban dusan fizetik az orvosokat. . . . azt mondják, csupa aranyakkal. . . . Igen, azt Cibak doktor is mondta. . . .

Es ha meggondolom, hogy Elek, a ki csak alig hogy bevégezte az iskolát, most örnagyi rangban van s talán azóta már több is, hát magam is büszke vagyok rá, hiszen a testvérem gyermeke s mindnyájunknak becsületünkre lehet, ha majd haza jön. . . .

— No látja, nagymama, ugy, ugy! — kiáltott fel örömben Irén s megölelte nagyanyját.

Az öreg asszony mosolyogva megsimogatta a leány égo orczáját, de a gond és aggodalom még most sem oszlott el egészen homloka barazdáiról.

— Azt hiszem, nem volt rossz fiu, — mormogá halkán, — ámbár az utóbbi évek alatt ritkán láttam őt. . . . nagyon ritkán; de türelmetlen volt s nagyon hamar megunt mindent. Olyan volt gyerek korában. S mikor már nagy fiu volt és te kis leány, elszedte a játékaidat.

(Folyt. köv)

